

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Кушнієрова М.О.

клінічний ординатор,

Інститут медицини праці

Національної академії медичних наук України

Кушнієрова Т.Є.

асистент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

вчитель,

лицей № 157 м. Києва

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Поняття “проект” передбачає цілеспрямовану та планомірну діяльність. Найбільш відомий теоретик методу проектів Дж. Дьюї вважав, що необхідність цього методу пов’язана з такою організацією занять, яка поєднує виховання і навчання, зміст і засоби, самостійність та сумісну діяльність, встановлює шлях від теорії до практики.

Понад 10 років метод проектів впроваджується в нашій країні. Це одна з найбільш ефективних форм навчання, система, внаслідок якої учні та студенти набувають знання, уміння та унікальний досвід в процесі виконання практичних завдань – проектів, умовою реалізації яких є потреба у змінах. Сучасна педагогіка та психологія дають нове бачення для застосування проектних технологій навчання. Пріоритетною є інтеграція гуманістичного, системного, акмеологічного та особистісно-діяльнісного підходів.

Сутністю гуманістичного підходу є система ціннісних орієнтацій, головними принципами гуманістичного виховання – включення особистості в діяльність, безперервний загальний розвиток, природо- і культуровідповідність виховання, індивідуально-особистісний і творчий підходи, комплексність, наступність та безперервність.

Системний підхід відображає взаємозв’язок і взаємозалежність явищ та процесів довкілля, охоплює всі сторони процесу навчання – від постановки цілей і конструювання навчального процесу до перевірки ефективності роботи системи.

Акмеологічний підхід визначає орієнтацію на самовдосконалення та розвиток творчого потенціалу особистості, що забезпечують можливість його успішної самореалізації в громадському житті та сфері професійної діяльності.

Особистісно-діяльнісний підхід орієнтований на вирішення типових та нестандартних ситуацій. Для успішної проектної діяльності учні повинні

володіти інтелектуальними, творчими, комунікативними, соціальними вміннями.

Основною метою застосування методу проектів в навчальному процесі є формування досвіду. Для формування позитивного досвіду, який набувається під час навчання в школі або вищому навчальному закладі, доцільно брати до уваги особистісні якості кожного з учасників проекту. Педагогу важливо визначити природний інтелектуальний потенціал учня, його психофізіологічні особливості. В своїй роботі вчитель має опиратись на знання структурних компонентів особистості: когнітивну, афективну, психомоторну сфери. Для максимальної ефективності застосування проектного методу під час навчання варто залучити активну емоційну сферу учасників. Прагнення та дії, забарвлені позитивними емоціями, запам'ятовуються на значно довший час. Розвиток емоційного інтелекту є основою для подальшої соціалізації особистості, що стає більш самостійною, визначається професійно.

Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність, успішно інтегрується в навчальний процес. Навчаючись, особистість формує ключові компетенції, вдосконалює практичний інтелект. Кожна людина може бути компетентною в усіх сферах лише за умови міцного здоров'я. Здоров'язберігаючі компетенції є ключовими у посиленні мотивації до здорового способу життя і розвиваються у процесі впровадження здоров'язберігаючих технологій, що є природовідповідними, інтерактивними, мають потенціал оздоровлення. Одним із аспектів здоров'язберігаючих технологій є гігієнічне навчання, виховання в учнів особистісних якостей, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я. Метою формування здоров'язберігаючої компетентності є виховання культури здоров'я – у повсякденній та професійній роботі діяти за стереотипами здорового способу життя. Досвід показує, що для формування свідомого ставлення до власного здоров'я необхідне поєднання інформаційного, мотиваційного та діяльнісного компонентів навчання та виховання. Тому в навчальному процесі та в позакласній роботі нами застосовуються всі типи проектів. Прикладами проектів є:

- інформаційні – “Обережно: отруйні організми!”, «Що необхідно знати про гельмінтози», «Е-числа»;
- рольові – рольова гра “Лікарські рослини в давніх звичаях та легендах”; «Для чого ми вживаємо солодощі»;
- творчі – конкурс творів “Здоров'я – дорогоцінний скарб”, плакатів «Рослинні символи України – цілющі лікарські рослини», “Збережемо планету зеленою”;
- дослідницькі – «Рослинні олії в превентивному харчуванні людини», “Якість питної води”;
- практико – орієнтовані – розробка рекомендацій щодо профілактики наслідків та хвороб стресу, сколіозу, короткозорості, використання дієт.

Важливе значення в технології проектної діяльності має аналіз життєвих ситуацій для виявлення проблем, моделювання способів їх рішення. Проектування формує адекватну самооцінку, позитивну Я-концепцію (досвід

цікавої роботи та публічної демонстрації її результатів). Інформаційна картина події або ситуації дає можливість перетворення шкільних знань в життєвій практиці та професійній діяльності.

Лююк О.В.

аспірант;

Науковий керівник: Кузь В.Г.

доктор педагогічних наук, професор,

дійсний член НАПН України,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРИРОДОВІДПОВІДНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ ПРИНЦИП РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Принцип природовідповідності ще свого часу А. Дістервег вважав вищим основним принципом людського виховання. Дослідник зазначав, що «природовідповідна поведінка є вищою педагогічною істиною в вихованні людини, поведінка всупереч природі є великим педагогічним божевіллям та спотворенням» [4, с. 224]. Природа людини створена Творцем для того, щоб вона розвивалась та вдосконалювалась відповідно до закладених в ній законів. Принцип природовідповідності становить полюс, вісь, навколо якої обертаються всі педагогічні та методичні правила [4, с. 227].

В основі сучасної трактовки принципу природовідповідності лежить положення про те, що виховання має ґрунтуватися на науковому розумінні природних та соціальних процесів у відповідності із загальними законами розвитку природи та соціуму. З цього приводу О. Черноземова слушно зауважує, що «природа дитинства глибоко просякнута законами, за якими будується світобудова, за якою живе Всесвіт» [15, с. 9].

Під природовідповідністю (біологічною адекватністю) Н. Маслова розуміє суттєву характеристику освіти, яка базується «на природних основах, притаманних людині і природі» – цілісному сприйманні генетично єдиного світу [8, с. 9]. Дану позицію поділяє Т. Хребто, який метою сучасної ноосферної освіти вважає формування цілісного мислення на основі мислеобразів, цілісного, а, значить, екологічного, яке властиве людині як частині природи. Дану сутнісну характеристику освіти дослідник називає природовідповідністю [14, с. 82].

Цілісність мислення передбачає використання як логічного, так і образно-інтуїтивного типів мислення, що уможливить скоординовану діяльність головного мозку, забезпечить нормальне функціонування всіх систем організму дитини, зреалізує генетично детермінований спосіб пізнання «Хочу взнати! « на противагу усталеному в авторитарній педагогіці «Треба знати». Розвиток цілісного мислення варто розпочинати на етапі молодшого шкільного віку, оскільки наочно-образне мислення з обов'язковим використанням елементів